

Asia: VN/27112/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tavoitteista (1 §)

Tavoitteet ovat kannatettavia. Perustelumuistion tarkastelua on tehty hyvin lääketiedekeskeisesti. Suomen Fysioterapeutit huomauttaa, että fysioterapian ja muiden kuntoutusalojen mahdollisuuden tutkimustyön tekemiseen kliinisen työn rinnalla ovat erittäin huonot, eikä fysioterapeuteilla ole julkisessa terveydenhuollossa tarkoituksenmukaista urapolkua.

2. Lausunnonantajan näkemykset yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueista (2 §)

Painopistealueet ovat pääosin kannatettavia. Suomen Fysioterapeutit huomauttaa, että yksinomaan (määrällisellä) vaikuttavuustutkimuksella ei kuitenkaan pystytä tuottamaan terveydenhuollon kehittämiseen tarvittavaa tietoa. Etenkin johtamisen ja asiakastytyväisyyden kehittäminen vaatii myös laadullista tutkimusta, joka parantaa sote-toimijoiden ymmärrystä em. ilmiöistä. Kliinisen translationaalisen tutkimuksen yhteydessä huomio on jälleen keskittynyt lääketieteeseen, vaikka muillakin terveydenhuollon sektoreilla on tärkeää olla mahdollisuuksia vaikuttavuustutkimukselle. Esimerkiksi kuntoutuksen tutkimus on ollut Suomessa vähäistä ja pääasiassa Kelan lähtökohdista toteutettua. Tutkimus pitäisi integroida tiiviimmin terveydenhuollossa tapahtuvaan arkitoimintaan. Esimerkiksi kuntoutuksen osalta mahdollisuuksia vahvoihin tutkimusasetelmiin olisi olemassa, mutta julkisen terveydenhuollon organisaatioista puuttuu tutkimusmyönteisyys ja asianmukaiset tutkijatoimet.

Suomen Fysioterapeutit huomauttaa myös toisilain ongelmista. Tietolupasuoritteiden perusteettoman korkea hinnoittelu käytännössä estää rekisteritutkimuksen toteutuksen. Suomen on pystyttävä hyödyntämään erittäin laadukkaita tietoaaineistojaan huomattavasti nykyistä tehokkaammin. Valtion maksuperustelain tarpeettoman tiukka tulkinta ei saa muodostua tutkimustyön esteeksi.

3. Lausunnonantajan näkemykset painoalueille ohjattavasta rahoituksesta (3 §)

Tutkimusrahoitusta tulee ohjata nykyistä voimakkaammin. Rahoitus tulee kohdentaa yhteiskunnan kannalta merkityksellisiin hankkeisiin. Lisäksi on varmistettava, että rahoitus kohdentuu myös lääketieteellisen tutkimuksen ulkopuolelle, etenkin kuntoutusalan tutkimukseen. Nyt ehdotettu 50 prosentin rahoitusosuuden vapaa käyttö on tarpeettoman suuri, etenkin nykyisessä kansantaloudellisessa tilanteessa. Ehdotamme tutkimusrahoituksen tarkoituksenmukaisen kohdentamisen tehostamista ja erityisesti huomion kohdentamista monitieteisen tutkimuksen toteutumiseen.

4. Lausunnonantajan näkemykset valtakunnallisen terveyden tutkimuksen arviointiryhmästä (4 §)

-

5. Lausunnonantajan näkemykset valtakunnallisen terveyden tutkimuksen arviointiryhmän tehtävistä (5 §)

Arviointiryhmälle tulisi asettaa velvoite arvioida ja perustella tutkimushankkeiden tarkoituksenmukaisuutta ensisijaisesti yhteiskunnan tarpeista käsin. Tämä parantaisi tutkimusrahoituksen tarkoituksenmukaista kohdentumista aidosti merkityksellisten ilmiöiden tutkimiseen.

6. Lausunnonantajan näkemykset valtakunnallisen terveyden tutkimuksen arviointiryhmän kokoonpanosta (6 §)

Työryhmän kokoonpanossa on välttämätöntä olla osaamista ja näkemystä sosiaali- ja terveydenhuollon nykytilanteesta ja kehittämiskohteista. Nyt ehdotetussa kokoonpanossa ei ole lainkaan ammattikorkeakoulujen edustusta, vaikka niissä tehdään varsin paljon terveysalan TKI-työtä. Korkeakoulujen yhteistyölle olisi eduksi jos tutkimusta ei tarpeettomasti keskitettäisi yliopistoihin.

7. Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta (7 §)

-

8. Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

Ei huomautettavaa.

9. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Huomion kiinnittäminen vaikuttavuustutkimukseen on perusteltua. Tutkimusrahoituksen kohdentamisessa on erittäin tärkeää huomioida kaikkien sote-alojen tarve tutkimustyölle. Julkisen terveydenhuollon asennoituminen tutkimustyöhön on erittäin lääketiedekeskeinen. Etenkin kuntoutusalan tutkimukselle tulee löytyä mahdollisuuksia ja kuntoutusalan asiantuntijoilla on oltava samanveroinen kliinisen tutkijan urapolku kuin lääkäreillä.

Korpi Juho
Suomen Fysioterapeutit ry

